

Heby kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola

---

efter prioriterad tillsyn i Tärnsjö F-6 skola
belägen i Heby kommun

Tillsyn i Tärnsjö F-6 skola

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Heby kommun under hösten 2015. Tärnsjö F-6 skola besöktes av Skolinspektionen den 25 och 26 augusti 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Årskurs 3: Nationell statistik från nationella prov i årskurs 3 år 2014 visar att andelen elever på skolenheten som nått kravnivån i de olika delproven i ämnet matematik varierar mellan 76,5 och 100 procent. I ämnet svenska nåddes kravnivån av mellan 70,6 och 100 procent av eleverna. I hälften av delproven, för vilka statistik finns, i båda ämnena var andelarna som nått kravnivån lägre än motsvarande för övriga riket. I delproven Överslagsräkning, huvudräkning respektive Läsa: faktatest var resultaten klart lägre än genomsnittet för riket.

Årskurs 6: Nationell statistik rörande kunskapsresultaten visar att läsåret 2013/14 nådde alla eller nästintill alla elever kunskapskraven för godkänt i samtliga ämnen i årskurs 6. Den genomsnittliga betygspoängen varierade mellan 12,2 och 13,6 i de olika ämnena. Skillnaderna mellan flickors och pojkars betyg i åk 6 var små i de flesta ämnen.

Resultaten på de nationella ämnesproven i matematik och svenska för skolenhetens elever i åk 6 läsåret 2013/14 låg i stort sett i paritet med de terminsbetyg som eleverna sedan fick i dessa ämnen. I ämnet engelska var dock skillnaderna i detta avseende avsevärt större jämfört med genomsnittet för riket. Antalet elever i årskursen var dock litet, vilket gör att enstaka elevers prestationer starkt kan påverka skolenhetens resultat enskilda år.

Studiero

Skolinspektionens enkät till såväl elever i årskurs 5 som vårdnadshavare visade våren 2015 på värden under genomsnittet för såväl kommunens skolor totalt och för samtliga undersökta skolor i riket, när det gäller studiero.

Skolinspektionens enkät visar vidare att skolenheten upplevs som trygg av elever och pedagogisk personal, där resultaten ligger omkring eller något över genomsnittet i riket.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2015-11-20
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2015-11-20
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande. Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats. Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristerna anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer sammanfattningsvis att Tärnsjö F-6 skola är en skolenhet där det under senare år genomförts ett betydande arbete för att öka kvaliteten, utveckla den pedagogiska verksamheten och ge elever en studiemiljö som ska präglas av studiero och trygghet. Skolinspektionen har identifierat brister rörande områdena Undervisning och lärande och Extra anpassningar och särskilt stöd. Det är viktigt att den nytillträdda rektorn och huvudmannen ser till att utvecklingsarbetet som genomförts och fortfarande pågår också förs i mål, så att rutiner och beslutat arbetssätt verkligen tillämpas.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Heby kommun att senast den 20 november 2015 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Heby kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen utgår från och omfattar målen i läroplanen och respektive kursplan. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 3. Kursplaner)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Ge elever som behöver läsa ämnet svenska som andraspråk undervisning som utgår från och omfattar målen i läroplanen och ämnets kursplan.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska undervisningen utgå ifrån och omfatta målen i läroplanen och respektive kursplan. Enligt 10 kap. 4 § skollagen ska undervisningen omfatta ämnena svenska eller svenska som andraspråk. Av 5 kap. 14 §

skolförordningen framgår att rektorn ska besluta att undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, bland annat anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål.

Av läroplanen framgår att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Det framgår vidare av läroplanen att syftet med undervisningen i ämnet svenska som andraspråk är att eleverna utvecklar kunskaper i och om svenska språket. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt svenska tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften.

Av rektorns skriftliga svar på Skolinspektionens frågor framkommer att det finns elever i årskurs 1-6 som har behov av undervisning i svenska som andraspråk. Intervjuer med lärare och elevhälsa bekräftar detta. Av rektorns skriftliga svar framgår att inga beslut om att ge dessa elever undervisning i svenska som andraspråk har fattats. Någon undervisning i svenska som andraspråk ges inte heller vid skolan.

Skolinspektionen bedömer att elever med behov av undervisning i svenska som andraspråk inte ges sådan undervisning. Det finns elever på skolan som, enligt både lärare och rektor, har behov av undervisning i svenska som andra språk, men rektorn vare sig fattar beslut om elevernas behov av sådan undervisning eller anordnar undervisning i ämnet. Därmed uppfyller inte heller Tärnsjö skola författningarnas krav på att anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar eller främja elevernas fortsatta lärande. Undervisningen utgår därmed inte, i detta avseende, utifrån syftet i läroplanen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Tärnsjö F-6 skolas verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Heby kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Heby kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

Se till att skyndsamt utreda elevers behov av studiehandledning på modersmålet för de elever som befaras vara i behov av detta för att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Motivering till bedömning av brist

Av skollagen framgår att om det på något sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, eller om det finns skäl att tro att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att eleven är i behov av särskilt stöd, ska eleven ges ett sådant stöd på det sätt och i

Beslut

2015-09-21

7 (11)

Dnr 43 - 2015:3919

den omfattning som behövs för att ha möjlighet nå de kunskapskrav som lägst ska uppnås. Ett åtgärdsprogram ska upprättas där det ska framgå vilka behov av särskilt stöd eleven har och hur de ska tillgodoses. Åtgärdsprogrammet ska beslutas av rektorn. Av skolförordningen 5 kap. 4 § framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Vid Skolinspektionens verksamhetsbesök och i intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framkommer att det finns ett antal nyanlända elever med annat modersmål än svenska på skolenheten. I Skolinspektionens intervjuer med lärare och elevhälsan framkommer att det finns behov av att utreda om dessa elever behöver särskilt stöd i form av studiehandledning på modersmålet. Lärare berättar att det finns språkliga hinder i kommunikationen med eleverna och deras vårdnadshavare. Av intervjun med elevhälsan framgår att studiehandledning på modersmålet har varit uppe till diskussion, men att det inte ges till någon elev. Rektorn skriver i ett svar på Skolinspektionens kompletterande frågor att det inte genomförts någon formell utredning av behovet av studiehandledning på modersmålet för dessa elever.

Skolinspektionen bedömer att elevers behov av särskilt stöd i form av studiehandledning på modersmålet inte har utretts skyndsamt. Rektorn, lärare och elevhälsa uppger att det finns elever på skolan som troligtvis behöver studiehandledning på modersmålet för att kunna tillgodogöra sig undervisningen och nå kunskapskraven. Att eleverna har svårt att kommunicera med sina lärare talar för detta. Elevernas behov av särskilt stöd i form av studiehandledning har därmed vare sig utretts eller tillgodosetts. Skolinspektionen vill understryka att det är angeläget att sådan utredning genomförs skyndsamt för elever som befaras inte nå kunskapskraven.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Tärnsjö F-6 skolas verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Heby kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden***Bedömning och betygssättning***

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling

mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav inom dessa arbetsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Sara Rising
Beslutsfattare

Dan Porsfelt
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Tärnsjö F-6 skola

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för.

Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Tärnsjö F-6 skola

Tärnsjö skola omfattar förskoleklass med 18 barn samt årskurs 1-6 med 101 elever. Undervisningen sker delvis åldersblandat. Undervisningen i ämnena hem- och konsumentkunskap (åk 6) och musik (åk 5) ges vid en annan skolenhet i ett angränsande rektorsområde.

Den pedagogiska personalen är indelad i tre arbetslag (förskoleklass och fritidshem, åk 1-2 samt åk 3-6). Skolenheten leds av en rektor, som också är rektor för ytterligare en skolenhet, med vilken viss samverkan rörande elevhälsoarbete och skolutveckling bedrivs. Rektorn var vid Skolinspektionens besök ny tillträd. I rektorsområdet finns tre förstelärare som samverkar.